

ΜΑΘΗΜΑ 36

ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Μάνιος Κούριος Δεντάτος ήταν πάρα πολύ ολιγαρκής, για να μπορεί να περιφρονεί ευκολότερα τα πλούτη. Κάποια μέρα ήρθαν σ' αυτόν απεσταλμένοι των Σαμνιτών. Εκείνος παρουσιάστηκε σ' αυτούς για να τον δουν να κάθεται σε σκαμνί δίπλα στη φωτιά και να γευματίζει από ξύλινο πιάτο. Περιφρόνησε τα πλούτη των Σαμνιτών και οι Σαμνίτες θαύμασαν τη φτώχεια του. Δηλαδή, ενώ σ' αυτόν είχαν προσφέρει πολύ χρυσάφι, σταλμένο από το δημόσιο ταμείο, για να το χρησιμοποιήσει, χαλάρωσε το πρόσωπο με γέλιο και αμέσως είπε: «Της περιττής, για να μην πω ανόητης, πρεσβείας, απεσταλμένοι, πείτε στους Σαμνίτες ότι ο Μάνιος Κούριος προτιμά να εξουσιάζει τους πλούσιους παρά να γίνει ο ίδιος πλούσιος και θυμηθείτε ότι εγώ δεν είναι δυνατόν ούτε στη μάχη να νικηθώ ούτε με χρήματα να διαφθαρώ».

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ		
Α΄ ΚΛΙΣΗ	Β΄ ΚΛΙΣΗ	Γ΄ ΚΛΙΣΗ
divitiae, -arum Θ	legatus, -i A	frugalitas, -atis Θ
pecunia, -ae Θ	scamnum, -i O	paupertas, -atis Θ
	focus, -i A	pondus, -eris O
Δ΄ ΚΛΙΣΗ	catillus, -i A	legatio, -onis Θ
vultus, -us A	aurum, -i O	Samnites, -ium A
risus, -us A	minister, -stri A	locuples, -etis A
	Manius, -ii/-i	Ε΄ ΚΛΙΣΗ
	Curius, -ii/-i	dies, -ei A
	Dentatus, -i A	acies, -ei Θ

ΕΠΙΘΕΤΑ
Β΄ ΚΛΙΣΗ
magnus, -a, -um
lignus, -a, -um
supervacaneus, -a, -um
ineptus, -a, -um
publicus, -a, -um
Γ΄ ΚΛΙΣΗ
facilis, -is, -e

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	ΕΙΔΟΣ
quidam, quaedam, quoddam	Αόριστη επιθετική
is, ea, id	Οριστική
ille, illa, illud	Δεικτική
se	Προσωπική, γ' πρόσωπο
ipse, ipsa, ipsum	Οριστική
ego	Προσωπική, α' πρόσωπο

ΡΗΜΑΤΑ		
Utor, usus sum, uti	(ΑΠΟΘΕΤΙΚΟ)	3
Contemno, contempsi, contemptum, contemnere		3
Possum, potui, - , posse		
Venio, veni, ventum, venire		4
Assideo, assedi, assessum, assidere		2
Ceno, cenavi, cenatum, cenare		1
Specto, spectavi, spectatum, spectare		1
Praebeo, praeberi, praebitum, praebere		2
Miror, miratus sum, mirari	(ΑΠΟΘΕΤΙΚΟ)	1
Mitto, misi, missum, mittere		3
Affero, attuli, allatum, afferre		
Solvo, solvi, solutum, solvere		3
Dico, dixi, dictum, dicere		3
Narro, narravi, narratum, narrare		1
Malo, malui, - , malle		

Impero, imperavi, imperatum, imperare	1
Fio, factus sum, fieri	
Memini (ΠΡΚ) , meminisse (ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΟ)	
Vinco, vici, victum, vincere	3
Corrupto, corrupti, corruptum, corrumpere	3

quo facilius divitias contemnere posset: δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το utebatur. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο quo, διότι ακολουθεί επίρρημα συγκριτικού βαθμού (facilius) και εκφέρεται με υποτακτική, καθώς το περιεχόμενό της δηλώνει κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (posset), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (utebatur) και αναφέρεται στο παρελθόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο των κυρίων προτάσεων που προηγήθηκαν με ρήματα τα solvit & dixit. Εισάγεται με τον ιστορικό, διηγηματικό σύνδεσμο cum, διότι υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση και δημιουργεί μία σχέση αιτίου -αιτιατού ανάμεσά τους, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου στην πρόταση. Πιο συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική υπερσυντελικού (attulissent), διότι εξαρτάται από ρήματα ιστορικού χρόνου (solvit, dixit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

ut eo uteretur: δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της χρονικής πρότασης που προηγείται με ρήμα το attulissent. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο ut, διότι είναι καταφατική και εκφέρεται με υποτακτική, καθώς το περιεχόμενό της δηλώνει κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (uteretur), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (attulissent = υπερσυντέλικος) και αναφέρεται στο παρελθόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

ne dicam: δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση (παρενθετική), ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το narrate. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο ne, διότι είναι αρνητική και εκφέρεται με υποτακτική, καθώς το περιεχόμενό της δηλώνει κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (dicam), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (narrate) και αναφέρεται στο παρόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Ασκήσεις

1. Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους ρηματικούς τύπους:

- i. **utebatur:** β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα
- ii. **posset:** γ' πληθ. οριστικής παρακειμένου
- iii. **contemnere:** οι 4 πτώσεις του γερουνδίου
- iv. **venerunt:** β' πληθυντικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα
- v. **mirati sunt:** η μετοχή του μέλλοντα και στα 3 γένη
- vi. **attulissent:** β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα
- vii. **solvit:** γ' ενικό υποτακτικής παθητικού παρατατικού
- viii. **dixit:** β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα
- ix. **narrate:** γ' πληθυντικό υποτακτικής ενεργητικού υπερσυντελικού
- x. **corrumpi:** αφαιρετική του σουπίνου

2. Να γραφεί ό, τι ζητείται για τους ακόλουθους ονοματικούς τύπους:

- i. **maxima:** αιτιατική πληθυντικού του ουδετέρου γένους στον συγκριτικό βαθμό
- ii. **divitias:** γενική πληθυντικού
- iii. **eum:** αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
- iv. **catillo:** αιτιατική πληθυντικού
- v. **pondus:** αιτιατική ενικού
- vi. **risu:** αιτιατική ενικού
- vii. **ineptae:** αφαιρετική ενικού αρσενικού γένους στον συγκριτικό βαθμό
- viii. **ipsum:** δοτική ενικού στο γένος που βρίσκεται
- ix. **acies:** δοτική ενικού
- x. **pecunia:** γενική ενικού

3.α. Να σχηματίσετε τους άλλους βαθμούς των επιθέτων του κειμένου στην ίδια πτώση, γένος και αριθμό που βρίσκονται οι τύποι.

β. Να σχηματίσετε τους άλλους βαθμούς των επιρρημάτων του κειμένου και να γράψετε τους 3 βαθμούς των επιθέτων τους.

4.α) narrate: να εκφράσετε την απαγόρευση με όλους τους δυνατούς τρόπους.

b) mementote: να εκφράσετε απαγόρευση χρησιμοποιώντας το ne.

5. Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη των παρακάτω προτάσεων σε παθητική:

Samnitium divitias contempsit (Dentatus)

cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent (Samnites)

vultum risu solvit (Dentatus)